

*Людмила Іщенко,
доктор педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито педагогічну систему, організаційно-педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку, серед яких означено: облік індивідуально-вікових особливостей дітей; забезпечення творчого розвитку на заняттях з розвитку мовлення; реалізація педагогом особистісно-орієнтованої взаємодії з дітьми; створення емоційного психологічного комфорту; поєднання різноманітних видів діяльності дітей; розробка системи дидактичних засобів. Розвиток творчих здібностей на прикладі збагачення і активізації словника успішно здійснюється в рамках спеціально організованої педагогічної системи.

Ключові слова: *особистість, творчість, творчі здібності, старший дошкільний вік, педагогічні технології навчання, педагогічні умови.*

В статье раскрыто педагогическую систему, организационно-педагогические условия развития творческих способностей детей старшего дошкольного возраста, среди которых выделено: учёт индивидуально-возрастных особенностей детей, обеспечение творческого развития на занятиях по развитию речи, реализация педагогом личностно-ориентированного взаимодействия; создание эмоционального психологического комфорта, сочетание репродуктивной деятельности с продуктивной деятельностью ребёнка, разработка системы дидактических средств. Развитие творческих способностей на примере обогащения и активизации словаря успешно осуществляется в рамках специально организованной педагогической системы.

Ключевые слова: *личность, творчество, творческие способности, старший дошкольный возраст, педагогические технологии обучения, педагогические условия*

The article describes the pedagogical system, organizational and pedagogical conditions of development of creative abilities of children of the senior preschool age, among which it is indicated: accounting of individual-age characteristics of children, provision of creative development in speech development classes, realization by the teacher of personality-oriented education, creation of emotional psychological comfort, combination of reproductive and productive activity child development of the system of didactic means (creativity of the teacher, system of technical means of training, system of exercises aimed at the development of

creativity s abilities through activation dictionary). The development of creative abilities on the example of enrichment and revitalization of the dictionary is successfully carried out within the framework of a specially organized pedagogical system.

Key words: *personality, creativity, creative abilities, senior preschool age, pedagogical technologies of teaching, pedagogical conditions.*

Постановка проблеми. Основний Закон нашої держави – Конституція України гарантує вільний і всебічний розвиток особистості кожного громадянина, а в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» підкреслюється, що основні завдання дошкільної освіти полягають у її спрямованості на: всебічний гармонійний розвиток дитини як особистості; створення умов для творчої самореалізації особистості кожної дитини в освітньому процесі [2].

Цілеспрямовано творчий розвиток особистості дитини починається у старшому дошкільному віці. Саме означений віковий період є найбільш сприятливим до творчого розвитку дітей, оскільки у дошкільному віці спонтанна і репродуктивна творчість дитини поєднується зі швидко зростаючим інтелектом, абстрактним та логічним мисленням. У цьому віці істотно зростає можливість самостійної постановки цілей, мотиваційних спонукань, пошуку способів дій і контролю результатів. За таких умов творчий розвиток особистості кожної дитини є важливим завданням сучасного дошкільного навчального закладу.

Дошкільний вік є сенситивним періодом для формування і прояву творчих здібностей дитини. Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних психологів і педагогів розглядають основні механізми становлення творчого мислення та уяви дошкільнят, звертають увагу на специфіку дошкільної творчої обдарованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема творчого розвитку особистості була предметом дослідження таких педагогів, психологів як Б.Ананьєв, О. Леонтьєв, Б. Ломов, С. Рубінштейн, О. Савченко та ін. Система здібностей у структурі творчої особистості вивчалася Л. Виготським, В. Дружиніним, В. Кліменко, В. Моляко та ін. Особливості вияву творчості

на різних вікових етапах розвитку особистості, а саме загальнотеоретичні положення про роль творчої діяльності в розвитку особистості, описано в наукових працях І. Беха, А. Богущ, Н. Гавриш, В. Кудрявцева, В. Моляко, Я. Пономарьова, В. Ямницького. Сутність творчості як специфічного виду діяльності розглядалася у роботах М. Воллаха, Дж. Гілфорда, В. Давидова, О. Матюшкіна, Я. Пономарева.

Аналіз психолого-педагогічної літератури (Л. Виготський, Дж. Гілфорд, Т. Кудрявцев, Н. Лейтес, Е. Торренс; С. Рубінштейн та ін.), вивчення масової та інноваційної практики (Ш. Амонашвілі, В. Біблер, Б.Неменський та ін.) переконливо доводять, що розвиток творчих здібностей особистості здійснюється тим ефективніше, чим раніше починається цей процес. У зв'язку з цим, одним з найбільш актуальних напрямків сучасної педагогічної теорії і практики є пошук умов і засобів розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку.

У розвитку творчих здібностей дошкільника важливу роль відіграє мова, за допомогою якої дитина усвідомлено сприймає навколишній світ і формується як творчо мисляча особистість. Різним аспектам дитячого мовлення, зокрема збагаченню і активізації словника, присвячені дослідження А. Богущ, Д. Ельконіна, О. Струніної, Є. Тихєєвої, О. Ушакової та ін.

Формулювання мети статті. Метою статті - *розкрити педагогічну систему розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.*

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглядаючи проблему розвитку творчих здібностей в онтогенезі, учені підкреслюють значення дошкільного дитинства в становленні здатності до творчості. Е. Торренс, вивчаючи особливості дитячої творчості, вважав дошкільний вік підґрунтям у розвитку творчих здібностей [7].